

Revizionistické přístupy k bezpečnosti

Petr Ocelík

MEB401 Teorie bezpečnosti a metodologie / MEB427 Bezpečnost: teorie a koncepty

20. října 2016

Osnova

- Tradiční vs. revizionistické přístupy
- Rozšiřování / prohlubování
- Reflexivita
- Normativita
- Politizace

Traditional approaches

- **Státo-centrismus:** stát jak referenční objekt a aktér bezpečnosti.
 - **Anarchicky organizovaný** mezinárodní systém.
 - Důraz na **vojenské a bezpečnostní hrozby**.

 - **Liberálové:** moderační efekty institucí a interdependencí.
- zúžení pohledu na bezpečnost.

Revizionistické přístupy: motivace

- Krause and Williams (1996) uvádí tři motivace revize tradičních přístupů:
 - (1) pokračující neshoda definici bezpečnosti
 - (2) nové, post-studenoválečné prostředí
 - (3) neschopnost bezpečnostních studií reflektovat nová bezpečnostní témata.

Revizionistické přístupy: rozšiřování/prohlubování

- Mění se mezinárodní prostředí → nové bezpečnostní výzvy.
- **Rozšiřování:** zahrnutí jiných nežli politicko-vojenských témat.
- Schopnost národních států zajistit bezpečnost klesá.
- **Prohlubování:** zahrnutí dalších referenčních objektů (nejen stát).

Revizionistické přístupy: rozšiřování/prohlubování

	Rozšiřování: zdroj hrozby	
Prohlubování: referenční objekt (preferred level of analysis)	vojenské hrozby	vojenské a nevojenské hrozby
národní stát (mezinárodní systém)	(neo)realismus, geopolitika	(Kodaňská škola, liberalismus)
kolektivní nestátní aktéři (+ domácí, regionální, trans-)	kulturalismus	Kodaňská škola, liberalismus
jednotlivci, biosféra, komplexní systémy (+ individuální, globální)	-	kritické přístupy, lidská bezpečnost

Filosofické štěpící linie

	Objektivismus	Interpretativismus
Materialismus	(neo)realismus (neo)liberalismus marxismus	-
Idealismus	konvenční konstruktivismus	kritický konstruktivismus (kritické teorie) post-strukturalismus

Revizionistické přístupy: reflexe

- (Bezpečnostní) výzkum je vždy **situovaný a kontextově závislý**.
- Definice bezpečnosti a bezpečnostních témat **nikdy nejsou neutrální** – vždy slouží určitým cílům.
- **Produkce expertní znalosti** o bezpečnosti ovlivňuje chápání bezpečnosti politických elit.
- Pluralita interpretací → **relativizace bezpečnosti**.

Revizionistické přístupy: normativita

- **Normativní výroky:** výroky o tom, co by mělo být.
- Robert Cox (1981): **problem-solving** vs. **critical theories**.
- Každá definice bezpečnosti má **normativní důsledky**.

Revizionistické přístupy: politizace

- Bezpečnostní úvahy **jsou integrální součástí politiky.**
- Politizace činí dané **téma viditelným a důležitým.**
- Politizace **prosazuje alternativní hlasy a perspektivy.**
- **Badatelé** by měli opustit pozici “neutrálního” pozorovatele a **aktivně se zapojit do politického soupeření** stran těchto témat.

Typologie reprezentací EB

Reprezentace	Energetika / energetická bezpečnost
Formální	Expertní a akademická produkce (kniha, odborná periodika), regulační opatření (např. TPA) a politiky (např. Carterova doktrína), oficiální a programové dokumenty apod.
Praktická	Jednání / chování (např. embargo OPEC, liberalizace energetických trhů, apod.)
Populární	Produkce masové/populární kultury: dokumenty (An Inconvenient Truth, Gasland), filmy (Avatar, Čínský syndrom), novinové titulky („Nová studená válka“), mediální obrazy (potrubní infrastruktura/kohouty)

Typologie reprezentací EB

		typy reprezentace (Tuathail 1996)		
		formální	praktická	populární
logika argumentace (Ciuta 2010)	konflikt			
	trh			
	holismus			

Typologie reprezentací EB

		typy reprezentace (Tuathail 1996)		
		formální	praktická	populární
logika argumentace (Ciuta 2010)	konflikt	Realistická tradice Carterova doktrína	války v zálivu	Top Gun / Mad Max
	trh	Liberální tradice Energetická charta	Liberalizace Flexibilní obchodování	Reklamy?
	holismus	Kritická tradice Klimatické politiky	Kjótský protokol, ETS	An Inconvenient Truth